

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/119/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120203643
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4120203643.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Olivera Kolenčíka, v spore žalobcu: W. X., narodený X.X.XXXX, bytom M. XX, zastúpený: JUDr. Peter Múčka, advokátska kancelária s.r.o., Hlboká cesta 1719/4, 931 01 Šamorín, IČO: 51 338 602, proti žalovaným: 1/ R. O., narodená XX.X.XXXX, naposledy bytom M., 2/ F. L., narodená XX.X.XXXX, bytom M. XXX, voči žalovaným 1/ a 2/ v ich zastúpení vykonáva správu Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, Bratislava, IČO: 17 335 345, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 31. augusta 2020 č. k. 10C/27/2020-91, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaným 1/ a 2/ voči žalobcovi nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie (Okresný súd Nitra) uznesením zo dňa 31. augusta 2020 č. k. 10C/27/2020-91, pri právnom posúdení podľa § 61, § 62 a § 161 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej iba „CSP“) zastavil konanie, v ktorom sa žalobca voči žalovaným 1/ a 2/ domáhal zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam (pozemkom) nachádzajúcim sa v kat. úz. M., zapísaným na LV č. XXXX ako parcely registra „E“ čísla 957, 1669/1, 1670, 1671 a na LV č. XXXX ako parcely registra „E“ čísla 755, 1992/101, 1992/102 a 1993/101. Predmetné podielové spoluvlastníctvo žiadal vyporiadať tak, že spoluvlastnícke podiely žalovaných 1/ a 2/ budú prikázané do výlučného vlastníctva žalobcu s tým, že každej zo žalovaných vyplatí finančnú náhradu v sume 247,50 eura a v sume 851,93 eura.

2. O náhrade trov zastaveného konania rozhodol prvoinštančný súd s poukazom na ust. § 256 ods. 1 CSP tak, že žalované nemajú nárok proti žalobcovi na náhradu trov konania. Tým, že žalobca podal žalobu proti žalovaným, ktorí obidvaja v čase začatia konania neboli procesne spôsobilí, zaviniť zastavenie konania. Vzhľadom k tomu, že žalovaným žiadne trovy v tomto konaní nevznikli, súd im nárok na náhradu trov konania nepriznal.

3. V odôvodnení zastavujúceho uznesenia prvoinštančný súd uviedol, že po doplnení žaloby žalobcom ohľadne dátumu narodenia žalovanej 1/ sa zaoberal splnením podmienok procesnej subjektivity (v zmysle § 61 CSP) na strane žalovaných 1/ a 2/, ktorá sa odvíja od spôsobilosti mať práva a povinnosti. Pri fyzických osobách spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká ich narodením a zaniká ich smrťou (v zmysle § 70 Obč. zákonníka). Ak v žalobe označená fyzická osoba nemá spôsobilosť mať práva a povinnosti, pretože zomrela ešte pred začatím konania, nemá ani procesnú subjektivitu. V prípade nedostatku procesnej subjektivity je súd povinný podľa § 62 CSP konanie zastaviť, pretože ide o neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky, pri výskyte ktorej je súd povinný zastaviť konanie aj podľa § 161 ods. 2 CSP.

4. Napriek tomu, že v konaní nebolo preukázané, že obidve žalované v čase začatia konania nežili, nemožno vylúčiť, že žili, z tej skutočnosti, že žalovaná 1/ by mala v tom čase 108 rokov a žalovaná 2/ takmer 112 rokov, s prihliadnutím k bežnej i najdlhšej dobe života sa javí omnoho pravdepodobnejším, že v čase začatia konania obidve žalované skôr nežili, ako žili. V tejto súvislosti súd poukázal na uznesenie NS SR z 24.2.2016 sp. zn. 6Cdo/11/2016. Hoci žalovaný v tejto veci uvádzanej najvyšším súdom by mal v čase začatia konania 122 rokov a žalované v tejto veci by mali 108, resp. 112 rokov, z webovej stránky Štatistického úradu SR vyplýva, že priemerný vek dožitia žien na Slovensku je 80,80 rokov. V čase začatia konania, t. j. v roku 2020 bola najstaršou obyvateľkou Slovenska p. F., ktorá dňa XX.X.XXXX zomrela vo veku 108 rokov.

5. Vzhľadom k tomu, že obidve žalované mali viac rokov ako je priemerný vek dožitia, je možné použiť závery Najvyššieho súdu aj v tejto právnej veci. Obidve žalované ako mŕtve osoby potom v čase začatia konania nemohli mať spôsobilosť na práva a povinnosti a ani nemohli byť spôsobilou stranou v tomto spore. Takýto nedostatok podmienky konania nie je možné napraviť žiadnym spôsobom a to ani tak, ako to v danom prípade zrealizoval žalobca, ktorý za zástupcu obidvoch žalovaných označil Slovenský pozemkový fond, ktorý podľa listu vlastníctva vykonáva správu na predmetných parcelách. Z ust. § 34 ods. 4 zák. č. 330/1991 Zb. síce vyplýva, že zákon priznáva SPF oprávnenie na zastupovanie neznámych vlastníkov, ale iba v prípadoch, že títo vlastníci žijú a nie v prípadoch, že nežijú (uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/31/2018). Vzhľadom k tomu, že na strane obidvoch žalovaných ide o neodstrániteľnú podmienku konania, súd konanie podľa § 62 v spojení s § 161 ods. 2 CSP zastavil.

6. Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie žalobca, ktorý žiadal odvolací súd, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie napadnuté jeho odvolaním zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vzhľadom na zákonnú možnosť pokračovania v konaní je žalobca toho názoru, že neboli splnené podmienky pre vydanie rozhodnutia o zastavení konania. Napadnuté uznesenie je nesprávne podľa § 365 ods. 1 písm. c/, b/, f/ a h/ CSP.

7. Napriek vysokému veku žalovaných, súdy by pri vydávaní rozhodnutia mali vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu (§ 215 CSP). V prípade, ak prvostupňový súd usudzuje, že nie je pravdepodobné, že by žalované žili, takéto rozhodnutie považuje žalobca za nepreskúmateľné.

8. Súd mal konanie zastaviť iba voči žalovanej 2/, ktorej sa nedostatok podmienky byť účastníkom týkal, avšak nie aj voči žalovanej 1/, voči ktorej mal žalobcovi poskytnúť možnosť, aby doplnil okruh účastníkov a tak umožnil žalobcovi domáhať sa spravodlivého súdneho procesu a vydania rozhodnutia, ktorým by zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo. Takýto postup žalobca považuje za porušenie práva na spravodlivý proces.

9. S poukazom na uznesenie NS SR z 24.2.2016 sp. zn. 6Cdo/11/2016 súd v danej veci mohol konať v prípade pochybností o živote žalovaných a tento problém preklenúť na základe druhového označenia účastníkov majúcich byť zastúpeným Slovenským pozemkovým fondom a to spôsobom, že účastníkom konania na strane žalovaných by boli neznámi (nezistení) právni nástupcovia vlastníkov 1/ R. O., nar. XX.X.XXXX a 2/ F. L., nar. XX.X.XXXX, zastúpení Slovenským pozemkovým fondom. Týmto postupom by podľa právneho názoru žalobcu bolo zachované právo na spravodlivý proces a dodržaná zásada Obč. zákonníka, že nikoho nemožno nútiť, aby zotrval v podielovom spoluvlastníctve.

10. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie podal oprávnený subjekt v rámci zákonnej odvolacej lehoty, preskúmal napadnuté rozhodnutie viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379 a § 380 CSP), prejednal predmetné odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a následne dospel k tomu záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 v spojení s § 387 ods. 2 CSP potvrdiť.

11. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 220 ods. 2 veta tretia CSP, súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 234 ods. 2 CSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 378 ods. 1 CSP, na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. V danom prípade odvolací súd skúmajúc dôvodnosť podaného odvolania o strany žalobcu v rámci odvolacieho konania dospel k záveru, že podané odvolanie žalobcu zo dňa 9.9.2020 smerujúce proti prvoinštančnému (zastavujúcemu) uzneseniu zo dňa 31.8.2020 č. k. 10C/27/2020-91 nie je dôvodné. Vzhľadom k uvedenému vo vzťahu k napadnutému uzneseniu odvolací súd aplikoval procesný postup podľa § 387 ods. 1 CSP, ktorý sa prejavil v potvrdení napadnutého uznesenia ako vecne správneho. V ďalšom odvolací súd odkazuje na rozsah a predovšetkým obsah odôvodnenia napadnutého uznesenia, s ktorým sa stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP).

13. Na margo správnosti odvolaním napadnutého - zastavujúceho uznesenia zo strany žalobcu je potrebné uviesť, že prvoinštančný súd v rámci skúmania existencie podmienok konania (§ 61 CSP), akceptujúc pritom vek žalovaných 1/ a 2/, ktoré by ku dňu podania žaloby mali 108, resp. 112 rokov, správne skonštatoval, že ani jedna zo žalovaných nemohla mať hmotnoprávnu a ani procesnoprávnu subjektivitu. V tejto súvislosti poukázal aj na štatistický prehľad, podľa ktorého najstaršia Slovenka zomrela dňa XX.X.XXXX vo veku 108 rokov.

Vzhľadom k tomu, že absencia hmotnoprávnej alebo procesnej subjektivity na strane účastníka konania je neodstrániteľná podmienka konania, pri výskyte ktorej je súd povinný konanie zastaviť, prvoinštančný súd konanie voči žalovaným 1/ a 2/ pre výskyt tejto neodstrániteľnej podmienky (nedostatok procesnej subjektivity) na ich strane správne zastavil.

14. Aj podľa názoru odvolacieho súdu vek, ktorý mali dosiahnuť obidve žalované ku dňu podania žaloby v danej veci, t. j. 108 a 112 rokov, s najväčšou pravdepodobnosťou, ktorá hraničí s istotou, znamená, že žalované ku dňu podania žaloby na OS Nitra dňa 13.3.2020 už nežili, čím postrádali hmotnoprávnu a zároveň aj procesnú subjektivitu.

15. V kontexte týchto dôvodov odvolací súd o podanom odvolaní žalobcu ako o nedôvodnom rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

16. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešným žalovaným 1/ a 2/ v tomto konaní voči žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože im žiadne odvolacie trovy nevznikli.

17. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia

opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).